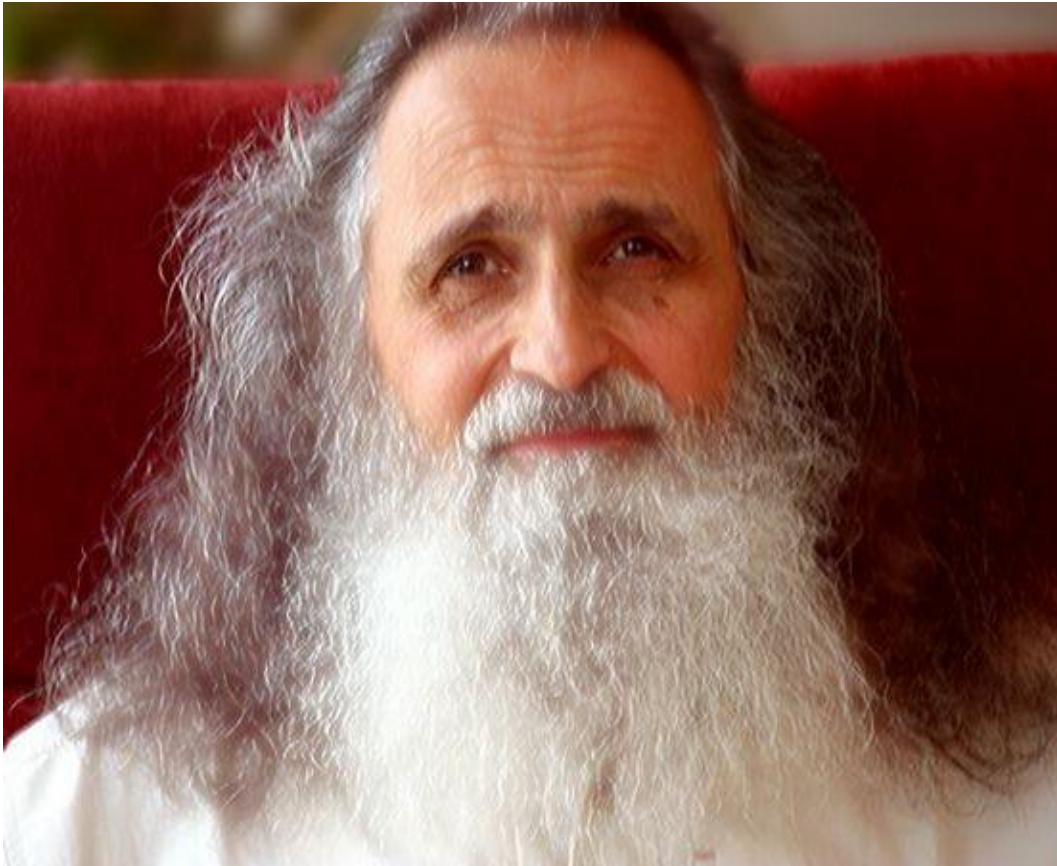

Groot Woordenboek

van de

Kabbalistische taal

Deel I

Rabbi Michael ben Pesach Portnaar

Verkabbala Uitgevers

**Vereniging tot Bevordering van Kennis van Kabbala
Het Centrum voor Luriaanse Kabbala**

E-mail: verkabbala@planet.nl

Internetpagina: www.kabbalah-arizal.nl

Spuistraat 293
1012 VS Amsterdam
the Netherlands
Telephone: +31 (0)20 620 26 31

Alle rechten voorbehouden

© Uitgeverij Verkabbala Uitgevers, 2008

Eerste uitgave

Niets uit deze digitale uitgave mag worden verveelvoudigd of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever, uitgezonderd voor eigen gebruik of ten behoeve van artikelen en recensies ongewijzigd met vermelding van de bron.

ISBN/EAN: 978-90-78125-09-9

Over het boek

Het Woordenboek is opgemaakt uit de originele teksten van de Luriaanse Kabbala zowel in het Hebreeuws als in het Aramees van de Zohar. De kabbalistische termen zijn in **vette letters** weergegeven. Bij een afkorting van een term is meestal ook het volledige Hebreeuwse woord in vette letters weergegeven. De transcriptie, de uitspraak is tussen vierkante haakjes aangegeven.

Het is zeer belangrijk om bij de Hebreeuwse en Aramese zelfstandige naamwoorden op de geslachtsbepaling te letten! Bij het leren van de Kabbala helpt het weten van het geslacht (m. of v.) in twee opzichten:

- 1) Het geeft extra geestelijke informatie over de verhoudingen van het betreffende geestelijke object t.o.v. een andere.
- 2) Het helpt antecedenten in teksten te identificeren.

Het is de bedoeling om de omvang van dit boek zo te maken dat eventueel geïnteresseerden zich zelfstandig met de teksten van de Luriaanse Kabbala bezig kunnen houden. Het gebruik van dit Woordenboek zal zeker bijdragen aan je geestelijke vooruitgang. Er is maar één heilige taal aan de hele mensheid gegeven om de geestelijke werelden te leren en te ervaren en dat is het Hebreeuws (met het Aramees van het boek Zohar als spiegelbeeld). Geen mens zal tot zijn vervulling komen als hij het geestelijke alleen in andere talen leert; het zal dan altijd 'praten over praten' zijn, PRATEN over het geestelijke en niet het ERVAREN van de geestelijke werelden. En alleen het ervaren helpt de mens.

Het doel dat mij voor ogen stond bij het samenstellen van dit Woordenboek, was en is om de stof zo te presenteren dat het geschikt is voor mensen die de Nederlandse taal beheersen. Naar mijn weten is het de eerste keer dat zo'n Woordenboek verschijnt.

Dit e-book moest zo snel mogelijk beschikbaar zijn voor onze studenten en lezers, waardoor er nog enkele taalfouten in kunnen voorkomen. Wij blijven er aan werken. Er zullen steeds nieuwere termen worden ingevoerd.

Heb je opbouwende opmerkingen, verbeteringen of aanvullingen, geef die dan aan ons door via: verkabbala@planet.nl, en help op die manier mee aan dit unieke project.

Kabbalistische afkortingen

ראשי תיבות

א"א: *afk.* 4) ארך אפים [érech apáim] (let. lang om boos te worden), geduldig

א"א: *afk.* 1) אברהם אבינו [awrahám awienoe] Awraham, onze vader

א"א: *afk.* 2) אי אפשר [ie efsjár] onmogelijk

א"א: *afk.* 3) אריך אנפין [ariech anpien] partsoef chochma

אב"א: *afk.* [ach-be-ách] *afk.* אהור באהור [achór be-achór] achterkant tegen achterkant

אבי"ע: *afk.* (ד' עולמות העליונים) [abiejá] *afk.* Atsieloet, Brieja, Jetsiera, Assieja (4 hoge werelden)

א"ג: *afk.* 1) אין גורסים [ejn gormiem] (zij) veroorzaken niet; hebben niet tot gevolg

א"ג: *afk.* 2) ארבע גלויות [arbá galoejót] vier verbanningen

א"ד: *afk.* 1) אינו דומה [ejnó domé] let. het lijkt niet (op), het is niet hetzelfde als

א"ד: *afk.* 2) *aram.* איכא דאמרי [ieka de-ámre] er zijn die zeggen

א"ד: *afk.* 3) יש אומרים [ieka de-ámre] er zijn die zeggen

אדה"ר: *afk.* אדם הראשון [adám ha-riesjón] de Eerste mens

אדל"ג: *afk.* אפשר דלג גרסינן [efsjár dalág garsienan] men kan het geschrevene overspringen

א"ה: *afk.* אומות העולם [oemót ha-olám] volkeren der wereld

או"ה: *afk.* אומות העולם [oemót ha-olám] volkeren der wereld

אוה"ע: *afk.* אומות העולם [oemót ha-olám] volkeren der wereld

אה"ל: *afk.* אור הלבנה [or ha-lewaná] licht van de maan

או"א: *afk.* 1) אבא ואמא [ába we-iema] Aba en Iema

או"א: *afk.* 2) אחד ואחד [echád we-echád] ieder

או"ה: *afk.* אור חוזר [or chozér] or chozer, weerkaatst licht

א"י: afk. אור ישר [or jasjár] or jasjar, direct licht

א"י: afk. ארץ ישראל [érets israél] land Israel

א"מ: afk. אור מקיף [or makief] or makief, omringend licht

א"נ: afk. אריך ונוקבא [ariech we-noekwa] Ariech Anpien en Noekwa

א"פ: afk. אור פנימי [or pniemi] or pniemi, innerlijk licht

אחב"פ: afk. אחור בפנים [achór be-paniem] achor be-paniem, achterkant tegen voorkant

אב"פ: afk. אחור בפנים [achór be-paniem] achor be-paniem, achterkant tegen voorkant

אח"ז: afk. אחר זה [achár ze] daarna, na deze

אחז"ל: afk. אמרו חכמינו זכרם לברכה [amroe chachaméjnoe ziechronám liewrachá] zeiden onze Thorageleerden, van gezegende nagedachtenis

אח"ב: afk. אחר כך [achár kach] daarna

אח"ב: afk. אחרי כן [acharéj chen] vervolgens, daarna

אח"פ: afk. אוזן חוטם פה [ózen chótem pé] ozen, chotem, pe; biena, Z"א en malchoet

א"כ: afk. 1) אם כן [iem kén] als het zo is

א"כ: afk. 2) אינו כדאי [ejnó kedáj] het is niet de moeite waard

א"כ: afk. 3) אין כאן [éjn kan] het is hier niet

אכמ"ל: afk. אין כאן מקומו להאריך [éjn kan mekomó lehaariech] er is hier geen plaats om uitgebreid erop in te gaan

א"ל: afk. אמר ליה [amár le] hij zei tegen hem

אנ"כ: afk. אורות נצוצין כלים [orót nietsoetsiem keliem] lichten, vonken en keliem

א"ס: afk. אין סוף [éjn sof] Ejnsop, het licht van oneindigheid

אצ"ל: afk. באל האמו"ר [baál ha-soeláam] afk. Baal haSoelam (r. Jehoeda Ashlag)

אע"ג: afk. אף על גב [af al gaw] ondanks

אע"פ: afk. אף על פי [af al pie] ondanks

אעפ"כ: afk. אף על פ' כן [af al pie chen] toch, desalniettemin

א"צ: afk. אינו צריך [ejnó tsariech] is niet nodig

ל"אצ: afk. אין צריך לומר [éjn tsariech lomár] (het) hoeft niet te zeggen; dat wil niet zeggen; laat staan...

ק"א: afk. אדם קדמון (שם עולם) [adám kadmón (sjem olám)] Adam Kadmon (naam van de wereld)

ר"א: afk. 1) אמר רב [amár raw] een rabbi, Thorageleerde zei

ר"א: afk. 2) אל רחום [el rachoem] barmhartige El

נ"ארגמ: afk. אוריאל, גבריאל, רפאל, מיכאל, נוריאל [oeriël, rafaël, gawriël, noeriël] namen van engelen

ע"ארמ: afk. אש, רוח, מים, עפר (ארבע יסודות העולם) [esj, roeach, máim, afár (arbá jesodót ha-olám)] vuur, wind (of lucht), water en stof der aarde (vier basiselementen van de wereld)

י"אשל: afk. אדום, שחור, לבן, ירוק [adóm, sjachór, lawán, jarók] rood, zwart, wit en groen

ת"א: afk. 1) אם תאמר [iem tomár] indien je zou zeggen

ת"א: afk. 2) אל תאמר [al tomár] zeg niet

ת"א: afk. 3) אל תקרא [al tiemrie] zeg niet (vr.)

ת"א of ת-א: afk. 4) האותיות מן א עד ת (ת) [de letters van 'alef' tot 'taw']

ל"את: afk. אם תמצא לומר [iem tiemtsá lomár] let. als je vind om te zeggen, als je wil zeggen

ל"אתעד: afk. אתערותא דלעילא [iet'aroeta de-leëjla] opwekking van boven

ל"אתעדלת: afk. אתערותא דלתתא [iet'aroeta de-letáta] opwekking van beneden

ב

ב"א: afk. 1) בראשית א' [bresjiet álef] (verwijzing naar het boek Bresjiet Alef van de Zohar)

ב"א: afk. 2) בן אדם [ben adám] (let. zoon van adam); mens

ב"א: afk. 3) ברוך אתה [baroech atá] gezegend, U

בא"ד: afk. באמצע דבור [be-émtsa díeboer] temidden van een gesprek

באבי"ע: afk. באצילות, בריאה, יצירה, עשיה [ba-atsieloet, brieja, jetsiera, assieja] in de Atsieloet, Brieja, Jetsiera en Assieja

באד"ר: afk. באדרא רבא [ba-iedra rábba] in het boek van Zohar onder naam 'Iedra Rabba'

באד"ו: afk. באדרא זוטא [ba-iedra zoetra] in het boek van Zohar onder naam 'Iedra Zoetra'

בא"י: afk. ברוך אתה ה' [baroech atá haSjém] gezegend, U, HaWaJ"YH

ב"ב: afk. בראשית ב' [bresjiet bet] (verwijzing naar het boek Bresjiet Bet van de Zohar)

בג"ד: afk. בגין דא [begien da] daarom; vanwege dat

בג"ה: afk. בינה, גבורה, הוד [biená, gvoerá, dáat] drie sfirot van de linkerlijn

בג"כ: afk. בגין כך [begien kach] daarom

ב"ד: afk. בית דין [bet dien] bet dien, het gerechtshof

בד"א: afk. 1) במה דברים אמורים [bamé dwariem amoeriem] (let. over welke woorden is er sprake); waar gaat het hier over?

בד"א: afk. 2) בדרך אחרת [badérech achéret] (let. op de andere weg); op de andere manier

בד"ו: afk. ארם. בדחילו ורחימו [bie-dchieloe oe-rachiemoe] met ontzag en liefde

ב"ה: afk. 1) בית הלל [bet hielel] het leerhuis van Hillel

ב"ה: afk. 2) ברוך הבא [baroech ha-bá] gezegend is hij die komt

ב"ה: afk. 3) בית המקדש [bet ha-miekdasj] het huis van heiligdom (tempel)

ב"ה: afk. 4) בין השמשות [ben ha-sjemasjót] (let. tussen de zonnen); schemering (halfdonker)

בהכ"נ: afk. בית הכנסת [bet ha-knésset] het gebedhuis, synagoge

ביהמ"ק: afk. בית המקדש [bet ha-miekdasj] het huis van heiligdom (tempel)

ק"ק: afk. aram. בוצינא דקרדנותא [boetsiena de-kardienoeta] let. taaie kaars

בחי': afk. בחינה [bchiená] aspect; niveau, stadium

בחי"א: afk. בחינה א' [bchiená álef] eerste stadium

בחי"ב-ג-ד: afk. בחינה ב' ד'-ג'- [bchiená bet-giemel-dalet] 2e -3e -4e stadia

בחי"ע: afk. בריאה, יצירה, עשיה [briejá, jetsierá, assiejá] Brieja, Jetsiera en Assieja

בכ"מ: afk. 1) בכל מקום [bachól makóm] let. op elke plaats; overal

בכ"מ: afk. 2) בכמה מקומות [bekáma mekomót] op een aantal plaatsen

במ"א: afk. במקום אחר [bamakóm echád] op één plaats

במ"ר: afk. במדרש רבה [ba-miedrasj rabbá] in Midrasj Rabba

ב"נ: afk. aram. בר נש [bar nésj] (let. zoon van mens); mens

ב"ן: afk. מססר (שם הוייה במילוי ההיין) [miespár (sjem HaWaJ”H ba-mieloej hahien) getal (naam van HaWaJ”H gevuld met ‘hej’s’

בס': afk. בספר [ba-séfer] in het boek

בס"ד: afk. 1) בספרא דצניעותא [ba-sáfra de-tsniejoeta] in het boek van Zohar onder naam Safra de-Tsniejoeta

בס"ד: afk. aram. 2) בסייעתא דשמיא [be-siejáta die-sjmája] met hulp van de hemel

בסו"ה: afk. בסוד הכתוב [ba-sód ha-katoew] let. in het geheim van het vers uit het Heilige Schrift

ב"ע: afk. בריאות עולם [briejót ha-olám] schepselen van de wereld

בע"א: afk. aram. בענף א' [be-anáf álef] in paragraaf alef

בע"ה: afk. בעזרת השם [be-ezrát ha-Sjem] met hulp van haSjem

בעוה"ב: afk. בעולם הבא [ba-olám ha-bá] in de toekomstige wereld

בעוה"ז: afk. בעולם הזה [ba-olám ha-zé] in deze wereld

בעוה"ר: afk. בעונותינו הרבים [ba-awonotéjnoe ha-rabiem] door onze veelvuldige zonden

בעה"ח: afk. בעץ החיים [ba-éts chaïm] in het boek Ets Chaim

בע"כ: afk. בול כרחו [baál korchó] verplichtend, noodzakelijkerwijs

בע"מ: afk. בעל מנת [be-al mnát] omwille van

בע"ש: afk. בערב שבת [ba-érew sjabbát] aan de vooravond van sjabbat

בעש"ק: afk. בערב שבת קודש [ba-érew sjabbát kódesj] aan de vooravond van heilige sjabbat

בע"ת: afk. בעל תשובה [baál tsjoewá] hij die inkeer deed

ב"פ: afk. ב' פעמים [bet paámie] twee keer

בפ"ע: afk. בפני עצמו [bie-fnéj atsmó] op zichzelf genomen; voor zichzelf

ברהמ"ז: afk. ברכת המזון [bierkát ha-mazón] gezing na maaltijd

בר"ת: afk. בראשי תיבות [be-rasjéj tejwót] notrikon (afkorting bestaande uit de combinatie van eerste letters van samenstelling van woorden)

ב"ש: afk. 1) ב' שלישים [bet sjliesjiem] twee derden

ב"ש: afk. 2) בית ש מאי [bet sjamá] het leerhuis van Sjamai

בשכמל"ו: afk. בתפארת. בת"ת: לעולם ועד. [baroech sjem kwod malchoeto le-olám waéd] uit Sjma Israel

ג

ג"א: afk. 1) aram. (גרסא אחרת נוסח אחר) [giersá achariena (giersá achéret, noesach achér)]

andere lezing (van woord/passage, ander variant)

ג"א: afk. 2) ג' אלפים [giemel alpáim] drie duizend

ג"א: afk. 2) ג' אמצעיות [giemel etsbaót] drie vingers

ג' גו ג' [giemel go giemel] afk. drie binnen drie

ג"ע: afk. גולגלתא ועינים [galgálta we-ejnéim] let. scheidel en ogen; kether en chochma

ג"י: afk. גימטריה (צירופי האותיות למספרון) [gemátria (tsieroeféj ha-otiejót le-mispariem)] gematria (combinaties van letter- en getalwaarden)

ג"ט קר"ע פ"ח נקא

afk. aram. עמר, רעוא דמצחא, קרומא דאורא, טלא דבדולחא, גלגלמתא לבנה, [zájñ tiekoenáj rėsja] galgálta lewana, tála de-bdoelacha, kroema de-awiera, raawá de-métscha, amár nakie, pekoechó de-éjnien, choetma

ג"ע: afk. 1) גן עדן [gan éden] paradijs

ג"ע: afk. 2) גלוי עריות [gieloej arajót] (let. onthullen van bloetheid); verboden sexuele relaties

ג"ע אה"פ [galgálta, ejnéim, ózen, chótem, pe] sfirot kether, chochma, biena, Z'A en malchoet in rosj van een partsoef

ג"פ: afk. ג' פעמים [giemel paámie] drie keer

ג"ר: afk. ג' ראשונות [giemel riesjonót] drie eerste (sfirot)

ג"ש: afk. גזרה שוה [gezera sjawá] één van 13 principes van het ontleden van de wetmatigheden in de Thora van R'Jisjmael

ג"ת: afk. ג תחתוניות [giemel tachtonót] drie onderste (sfirot)

ד

ד': afk. דף [daf] pagina

ד"א: afk. 1) דבר אחר [dawár achér] (let. ander woord); andere uitleg

ד"א: afk. 2) דרך אמת [dérech emét] (let. weg van de waarheid); een van de commentaren op Zohar

ד"ה: afk. 1) דברי הימים [diewréj ha-jamie] Overleveringen - het laatste boek van Tanach

ד"ה: afk. 2) דבור המתחיל [dieboer ha-matchiel] het woord begint (met)

דהו"ג: afk. דהוד וגבורה [de-hód oe-gvoerá] want sfirot hod en gvoera

דו"נ: afk. aram. דכר ונוקבא [dakár we-nekewá] mannelijk en vrouwelijk

דו"ק: afk. דייק; דיין [hietbonén héjtew; diëk] wees zeer attent, accuraat

דחז"ל: afk. דברי חכמינו זכרם לברכה [diewréj chachaméjnoe ziechronám liewrachá] woorden van onze wijzen, van gezegende nagedachtenis

דט"ר: afk. דט' ראשונות [de-tét riesjonót] van negen eerste (sfirot)

דכ"ז: afk. דכל זה [de-chól ze] van al dat

דלפי"ז: afk. דלפי זה [de-lefie ze] dat volgens dat

ד"מ: afk. 1) דרך משל [dérech masjál] bijvoorbeeld

ד"מ: afk. 2) דיני ממונות [dienéj memonót] wetten aangaande geldzaken

ד"מ: afk. 3) דבר מצוה [dwar mietswá] woord/zaak aangaande mietswá

ד"נ: afk. 1) דיני נפשות [dienéj nefasjót] wetten aangaande doodslagen

ד"נ: afk. 2) דם נדה [dam nieda] bloed van nieda (maandbloedende vrouw)

דנת"א: afk. דנקודות, תגין, אותיות [de-nekoedót, tagien, otiejót] van nekoedot, tagien en otiejot

דע"כ: afk. 1) דעל כן [de-al kén] dat daarom

דע"כ: afk. 2) דעל כרחך [de-al korchécha] verplichtend, noodzakelijkerwijs

דע"ס: afk. דעשר ספירות [de-ésser sfirot] van tien sfirot

דעסמ"ב: afk. דע"ב ס"ג מ"ה ב"ן [de-A" B Sa" G M" A Bo" N] van vier partsoefiem: A" B Sa" G M" A Bo" N

דפ"י: afk. דפוס ישן [dafoes jasján] oude druk; oude editie

דצה"מ: afk. דומם, צומח, חי, מדבר [domém tso méach cháj medabér] levenloze, vegetatieve, dierlijke en mens

ד"ש: afk. דרכי שלום [de-rábbi sjalóm] van R'Sjalom

ד"ת: afk. 1) דברי תורה [diewréj torá] woorden van Thora

ד"ת: afk. 2) דין תורה [dien torá] de wet van de Thora

דת"י: afk. דעת, תפארת, יסוד [dáat tieféret jessód] sfirot: daat, tieferet en jessod

ה

ה' [ha-sjém] haSjem (*let. de Naam – HaWaJ”H*)

הי"ע: afk. [haSjém jerachém aláw] moge haSjem hem erbarmig zijn

האר"י: afk. [ha-elohie rabbéjnoe jietschak] de bijnaam van Ari: de goddelijke, onze leraar Itschak

ה"ג: afk. [hej gwoerót] vijf gwoerot

ה"ה: afk. 1) [hoe ha-dien] *let. dezelfde wet (van toepassing); hetzelfde (geldt voor)*

ה"ה: afk. 2) [haréj hoe] dat is dus

ה"ה: afk. 3) [haló hoe] het is toch

ה"ה: afk. 4) [sjnéj hahien sjel sjem HaWaJ”H] twee letters ‘hej’ van de naam HaWaJ”H

הה"ד: afk. [háda hoe die-chtiew] zo is het geschreven

ה"ה: afk. [hej chassadiem] vijf chassadiem

הי': afk. [hajá] was

הי"ם: afk. [ha-jiem] 1) [hod, jessód, malchoet] drie sfirot: hod, jessod en malchoet

הי"ם: afk. [ha-jiem] 2) (giemel otiejót mie-sjém Elohiem) (ג' אותיות משם אלהים) drie letters van de naam Elohiem

הל"ל: afk. [háwe lel e-mejmár] hij had moeten zeggen

ה"מ: afk. 1) [hej makiefiem] vijf makiefiem

ה"מ: afk. 2) [háne miele] hetzelfde

הנוק' [ha-noekwa] *afk. de noekwa*

הנז': afk. [haniezkár] genoemd

הנ"ל: afk. 1) [haniezkár la-éjl] zoals boven genoemd werd

הנ"ל: afk. 2) [haniezkár la-máala] zoals boven genoemd werd

ה"ס: afk. [hoe sod] dat is geheim (van)

ה"פ: afk. 1) הכי פשיטו [hóchie psjieto] dat is eenvoudig/begrijpelijk

ה"פ: afk. 2) ה' פעמים [hej paamⁱem] vijf keer

ה"פ: afk. 3) ה' פרצופין [hej partsoefⁱem] vijf partsoefiem

ה"פ: afk. 4) הברה פשוטה [hawará psjoetá] eenvoudige uitspraak

הק': afk. הקדוש [ha-kadósj] de heilige

ה"ק: afk. הכי קאמר [hachie ke-amár] zo is het gezegd

הקב"ה: afk. הקדוש ברוך הוא [ha-kadósj baroech hoe] de heilige, gezegend is Hij

הקסה"ז: afk. הקרמת ספר הזהר [hakdamát séfer ha-zóhar] de Inleiding tot het boek Zohar

ה"ר: afk. 1) ה' ראשונות [hej riesjonót] vijf eerste

ה"ר: afk. 2) ה' ראשונה [hej riesjoná] de eerste letter hej

הרמ"ק: afk. האלקי רבינו משה קורדובירו [ha-elokie rabéjnoe mosjé kordowéro] onze goddelijke leraar Mosje Cordovero

השי"ת: afk. השם יתברך [hasjém ietbarách] de Naam, gezegend is Hij

ה"ת: afk. 1) ה' תתאה [hej tataá] de onderste letter hej

ה"ת: afk. 2) ה' תחתונות [hej tachtonót] vijf onderste

התפ"א: afk. התפשטות א' [hietpasjtoet álef] de eerste verspreiding

התפ"ב: afk. התפשטות ב' [hietpasjtoet betf] de tweede verspreiding

ו

מ"א: afk. ואין כאן מקומו [we-éjn kan mekomó] let. en hier is niet zijn plaats; het is niet op zijn plaats

ל"מ: afk. ואין כאן מקום להאריך [weéjn kan makóm lehaariech] en het is hier geen plaats om uitgebreid erover te hebben

כ"א: afk. 1) ואם לא כן [we-**i**em loc hen] en als het niet zo is

כ"ב: afk. 2) ואהבת לרעך כמוך [we-aháwta le-reécha kamócha] en gij zult u naaste lief hebben

ר"ב: afk. ובעונותינו הרבים [oe-wa-awonotéjnoe ha-rabiem] en door onze vele zonden

ש"ב: afk. ובשער [oe-wasjaár] en in de poort (hoofdstuk in een boek van Ari)

ו"ג: afk. וגומר (ראה וכו') [we-gomér (reé we-choelé) etc. (zie: e.d.)

ק"ד: afk. דייק [we-dók] en let op! (wees zeer aandachtig en precies)

ל"ד: afk. ודי למבין [we-dáj lehawien] en het is genoeg om te begrijpen

ב"ב: afk. ודי להכימא ברמיזא [we-dáj lechakiema ba-remieza] en voor een verstandige is een zinspeling genoeg

מ"ה: afk. והמשכיל יבין [wehamaskiel jawien] en een verstandige zal het begrijpen

ד"ז: afk. וזה הדין [wezé hadien] en dat is ook; dat is hetzelfde, hetzelfde geldt voor

ל"ז: afk. וזה לשונו [wezé lesjonó] en dat zijn zijn woorden

ש"ז: afk. [we-zé sje-katoew] *afk.* en dat is wat geschreven is

א"ח: afk. וכן הוא אומר [wechén hoe omér] en zo zegt hij

ו"ח: afk. 1) וכולה [we-choelé] etc.; e.d.

ו"ח: afk. 2) וכולי [we-choelé] etc.; e.d.

נ"ח: afk. ולי נראה [welie nier'é] en het lijkt mij; en het schijnt mij

ד"ח: afk. ונראה לפי עניות דעתי [wenier'é lefie aniejoet daatie] en het lijkt/schijnt mij, naar armoede van mijn mening; volgens mijn armoedige (= bescheiden) mening

ד"ח: afk. ועל דא [weál da] en daarop; en op dat; en over dat

ז"ח: afk. ועל דרך זה [we-al dérech ze] let. en op deze weg; en op die manier

ועכ"ז afk. 1) ועם כל זה [we-**iem** kol ze] en met dat allemaal

ועכ"ז afk. 2) ועל כל זה [we-**ál** kol ze] en over dat allemaal

ו"ק afk. ו' קצוות [waw **ketsawót**] zes uiteinden

ו"ת afk. ו' תחתונות [waw **tachtonót**] zes onderste

והי' afk. ותיקונים [we-tiekoen**iem**] en Tiekoeniem (van Zohar)

ז

ז"א: afk. 1) זעיר אנפין [zeír anpien] Z'A

ז"א: afk. 2) זכות אבות [zechoet awót] verdiensten van aarstvaderen

ז"א: afk. 3) זה אומר [wezé omér] en dat zegt hij

ז"א: afk. 4) זכור אותו האיש לטוב [zachór otó ha-iesj le-tów] herinner die mens voor het goede (voor de goede nagedachtenis)

ז"ז: afk. 1) זה אצל זה [zé étsel zé] de ene bij de andere

ז"ז: afk. 2) זה אל זה [zé é zé] de ene bij de andere

ז"ז: afk. 3) זה את זה [zé ét zé] de ene tegen de andere

ז"ז: afk. 4) זה אחר זה [zé achár zé] de ene na de andere

ז"ב: afk. 1) זה בזה [zé ba zé] de ene in de andere

ז"ה: afk. 1) זמן הזה [zman hazé] deze tijd

ז"ה: afk. 2) זה הוא שאמר [ze hoe sje-amár] dat is wat hij zei

ז"ו: afk. 1) זעיר ונוקבא [zeír we-noekwa] Z'A en noekwa

ז"ל: afk. 1) זה לשונו [ze lesjonó] dat zijn zijn woorden

ז"ל: afk. 2) זכרונו לברכה [ziechronó liewrachá] zijn gezegende nagedachtenis

ז"ל: afk. 3) זה לזה [ze la-zé] de ene bij de andere

ז"ח: afk. 1) זהר חרש [zóhar chadásj] de Nieuwe Zohar

ז"ח: afk. 2) ז' כוכבי לכת [zájn kochwéj léchet] zeven planeten

ז"מ: afk. 1) זה למטה מזה [ze lemáta mie-zé] de ene onder de andere

ז"מ: afk. 2) זה למעלה מזה [ze lemála mie-zé] de ene boven de andere

ז"מ: afk. 3) ז' מלכים [zájn melachiem] zeven koningen

ז"מ: afk. 4) זה מזה [ze mie ze] de ene van de andere

ז"מ: afk. 5) זמן נק"ט [séder sjesjet siedréj ha-miesjná: zeraïm; moéd, nasjiem, neziekien, kedosjiem, teharót] de volgorde van zes

traktaten van de Misjna: Zeraïm (het zaaien); Moéd (speciale tijden), Nasjiem (vrouwen), Neziekien (schadeposten), Kedosjiem (heiligheden), Teharót (zuiveringen)

ז"ס: afk. זה סוד [ze sod] dat is geheim

ז"ע: afk. זה ענין [ze ien'ján] dat is kwestie

זעה"א: afk. זקני עם הארץ [zieknéj am ha-árets] oudsten van het gewone volk

זע"ז: afk. זה אל זה [ze el ze] de ene bij de andere

ז"פ: afk. זי פעמים [zájn paamⁱem] zeven maal

זצ"ל: afk. זכר צדיק לברכה [zécher tsadiek liewrachá] herinnering aan een rechtvaardige voor de gezegende nagedachtenis

ז"ק: afk. 1) זרע קודש [zéra kódesj] het heilige (na)zaad

ז"ק: afk. 2) זקף קטן [zakéf katán] naam van een cantilatieteken (taám)

ז"ש: afk. 1) זה שכתב [ze sje-katáw] dat is wat hij schreef

ז"ש: afk. 2) זה שאמר [ze sje-amár] dat is wat hij zei

ז"ת: afk. ז' תחתונות [zájn tachtonót] zeven onderste

זת"ז: afk. 1) זה תוך זה [ze toch ze] de ene binnen de andere

זת"ז: afk. 2) זה תחת זה [ze táchat ze] de ene onder de andere

זת"ה: afk. זקני תלמידי חכמים [zieknéj talmiedéj chachamⁱem] de oudsten van de Thorageleerden

ח

ח': afk. 1) חלק [chélek] deel

ח': afk. 2) חדש [chadásj] nieuw

ח"א: afk. 1) חלק א' [chélek álef] deel 1

ח"א: afk. 2) חכמים אומרים [chachamíem omriem] de Thorageleerden zeggen

ח"א: afk. 3) חד אמר [chad amár] de ene (Thorageleerde) zei

ח"ב: afk. 1) חלק ב' [chélek bet] deel 2

ח"ב: afk. 2) חכמה בינה [chochmá biená] chochma en buena

ח"ב"ד: afk. חכמה, בינה, דעת [chochmá biená dáat] chochma, buena en daat

ח"ב"ת: afk. חכמה, בינה, תפארת, מלכות [chochmá biená tieferet malchoet] chochma, buena, tieferet en malchoet

ח"ג: afk. 1) חלק ג' [chélek giemel] deel 3

ח"ג: afk. 2) חלופי גרסאות [cheloeféj giersaót] verschillen van lezingen

ח"ג"ת נ"ה [chagát na] afk. (sfirot) chessed-gvoera-tieferet netsach-hod

ח"ג"ת נה"י [chagát nehie] afk. (sfirot) chessed-gvoera-tieferet netsach-hod-jessod

ח"ג"ת נה"ם [chagát nehíem] afk. (sfirot) chessed-gvoera-tieferet netsach-hod-jessod-malchoet

ח"ד: afk. חלק ד' [chélek dálet] deel 4

ח"ד"ר: afk. חסד דין רחמים [chéssed dien rachamiem] chessed (genade), dien (gestrengheid) en rachamiem (barmhartigheid)

ח"ה: afk. 1) חלק ה' [chélek hej] deel 5

ח"ה"ש: afk. חלול השם [chieloel hasjém] profanatie van de naam van HaWaJ"ה

ח"ה"מ: afk. חול המועד [chol ha-moéd] halffeedstag

ח"ו: afk. 1) חלק ו' [chélek waw] deel 6

ח"ו: afk. 2) חסר ואו [chassér waw] er ontbreekt de letter 'waw'

ח"ו: afk. 3) חס ושלום [chas we-sjalóm] G-d verhoede

ב"ח: [chochmá oe-biená] afk. (sfirot) chochma en buena

ג"ח: afk. חסדים וגבורות [chassadiem oe-gvoerót] chassadiem en gvoerot

ד"ח: afk. 1) חוקר ודורש [chokér we-dorésj] onderzoek en verklaar (geb.w.)

ד"ח: afk. 2) חלב ודבש [chaláw oe-dwásj] melk en honing

מ"ח: afk. חול המועד [chol ha-moéd] halffeedstag

ס"ח: afk. חול המועד סוכות [chol ha-moéd soekót] halffeedstag van Soekkot

פ"ח: afk. חול המועד פסח [chol ha-moéd pésach] halffeedstag van Pesach

ל"ח: afk. חוץ לארץ [choets la-árets] buiten het land Israel

ל"ח: afk. חוץ לארץ [choets la-árets] buiten het land Israel

ז"ח: afk. 1) חלק ז' [chélek záj] deel 7

ל"ח: afk. חכמינו זכרונם לברכה [chachaméjnoe ziechronám liewrachá] onze Thorageleerden, van gezegende nagedachtenis

ח"ח: afk. חכמה חסד נצח [chochmá chésed nétsach] drie sfirot: chochma, chessed en netsach

א"ח: afk. חכמים אומרים [chachamíem omriem] de Thorageleerden zeggen

ה"ח: afk. חלק לעולם הבא [chélek le-olám ha-bá] deel in de toekomstige wereld

ה"ח: afk. חנוכה הבית [chanoekát ha-bájt] inwijding van huis (tempel)

ש"ח: afk. חנוכה מאדים, צדק, שבתאי, לבנה, כוכב, נגה, חמה, הלכת: שבעה כוכבי הלכת: [sjiewá kochawéj léchet: chamá, néga, kocháw, lewaná, sjabtáj, tsédek, maadiem] zeven planeten: Zon, Venus, Mercurius, Maan, Saturnus, Jupiter, Mars

ס"ח: afk. חכמה סתימאה [chochmá stiem'a] verborgen chochma

ע"ח: afk. 1) חיי עולם [chajéj olám] let. leven van de wereld; naam boek

ע"ח: afk. 2) חתימת עדים [chatíemát ejdiem] stempel van getuigen

ה"ע: afk. חיי עולם הבא [chajéj olám ha-bá] let. leven van de toekomstige wereld

ש"ח: afk. 1) חצי שעה [chatsie sjáá] halfuur

ש"ח: afk. 2) חלול שבת [chieloel sjabbát] profanatie van sjabbat

ו"ח: afk. חרש, שוטה וקטן [chéresj, sjoté we-katán] doof, dom en klein

הש"ה: afk. חיריק, חולם, שורק, חיריק [chólam, sjoeroek, chirek] namen van drie nekoedot

ט

ט"א: afk. 1) טור א' [tor álef] rij alef

ט"א: afk. 2) טעם אחר [taám achér] andere interpretatie

ט"ר: afk. טוב ורע [tow we-rá] goed en kwaad

ט"מ: afk. 1) טומאת מת [toem'át met] onreinheid van dood lichaam

ט"מ: afk. 2) טעמא מאי [taamá máí] wat is de reden?

ט"מ: afk. 3) טעמי מקרא [taámej miekrá] betekenissen van het vers

טנת"א: afk. אותיות, תגין, נקודות, טעמים, [taamiam, nekoedot, tagien, otiejót] TaNT" A

ט"ס: afk. ט ספירות [tet sfirót] negen sfirot

ט"ר: afk. ט ראשונות [tet riesjonót] negen eerste (sfirot)

afk. טש"ת, סא"ב, מע"ק, גד"ד

[joed-bet ha-mazalót: tále, sjor, teomiam, sartán, arjé, betoelá, moznáim, akráw, késjet, gedie, dlie, dagiem] 12 sterrentekens van de dierenriem: Ram, Stier, Tweelingen, Kreeft, Leeuw, Maagd, Weegschaal, Schorpioen, Schutter, Steenbok, Waterman, Vissen

ט"ת: afk. ט' תחתונות [tet tachtonót] negen onderste (sfirot)

ו

ו"א: afk. 1) יש אומרים [jesj omriem] let. er zijn (verklaarders) die zeggen

ו"א: afk. 2) יש אוסרים [jesj osriem] let. er zijn (geleerden) die verbieden

ו"א: afk. 3) ירא אלהים [jierá elohiem] vrees voor Elohiem

ו"א: afk. ישוב ארץ ישראל [jiesjoew érets jiesraél] nederzetting van het land Israel

ו"א: afk. 3) יזכרם אלהים לטובה [jiezkorám elohiem le-towá] zich herinneren (de naam) Elohiem ten goede

ו"ג: afk. 1) יש גורסים [jesj gorsiem] er zijn die lezen

ו"ג: afk. 2) יין גפן [jáin géfen] wijn van druiven

ו"ג: afk. 3) מספר [miespar joed-giemel] getal 13

ו"ד: afk. יש דורשים [jesj dorsjiem] er zijn die verklaren

ו"ה: afk. [joed-hej] twee letters uit de naam HaWaJ”H

ו"ה: afk. ג' מלואים של שם הוי"ה יודין ההין אלפין [giemel mieloejiem sjel sjem HaWaJ”H: joedien, hahien, alafien] drie vullingen van de naam HaWaJ”H: met joed, met hej en met alef

ו"ה: afk. יום הכפורים [jom ha-kiepoeriem] de verzoeningsdag

ו"ה: afk. יום הכפורים [jom ha-kiepoeriem] de verzoeningsdag

ו"ה: afk. יהי רצון [je-hie ratsón] moge het de wil zijn

ו"ו: afk. יום כפור [jom kiepoer] verzoeningsdag

ו"ז: afk. ימין ושמאל [jamien oe-smól] rechts en links

ו"ח: afk. יחנר"ן [jechiedá, chája, nesjamá, roeach, néfesj] vijf namen van lichten

ו"ט: afk. 1) יצר טוב [jétser tow] goede neiging

ו"ט: afk. 2) יש טעם [jesj taám] er is een verklaring, reden

ו"ט: afk. 3) יום טוב [jom tow] feestdag

ו"ט: afk. יום טוב [jom tow] feestdag

יול"א: afk. [jietbarách we-jiet'alé le-olám amén] gezegend en verheven voor eeuwig, amen

יט"ל: afk. [jesj taám le-dawár] er is een verklaring voor

י"י: afk. [rémez al jiechoed HaWáJ'H we-ADN'I] zinspeling op de eenheid tussen HaWáJ'H en ADN'I

י"י"י: afk. [jiewarréchecha, jaár iesá] (drie beginwoorden uit de zegening van priesters): moge je gezegend worden...zal zich wenden...zal verheven

יכ"ק: afk. [jom kiepoer katán] kleine jom kiepoer

י"ל: afk. [jesj lomár] men dient te zeggen

י"מ: afk. 1) [jesj mefarsjiem] er zijn die verklaren

י"מ: afk. 2) [jesj mekomót] er zijn plaatsen

י"מ: afk. 3) [jetsiejat mitsráim] het uittrekken uit Egypte

י"ס: afk. 1) [joed sfirót] tien sfirot

י"ס: afk. 2) [jesj sfariem] er zijn boeken

י"ס: afk. 3) [jesj sofriem] er zijn auteurs

יס"ג: afk. [jesj sfariem gorsiem] let. er zijn boeken met de lezing (variant van lezing)

יצה"ט: afk. [jétser ha-tow] de goede neiging

יצה"ר: afk. [jétser ha-rá] de slechte neiging

יש"א: afk. [jamien, smol, émtsa] rechts, links en midden

יש"ס: afk. [jiesrael sába] Jiesrael Saba

ישסו"ת: afk. [jiesrael sába oe-twoená] Jiesrael Saba en Twoena

ית' 1: afk. [jietbarách] zal (moge) gezegend worden

ית' 2: afk. [jiet'alé] zal (moge) verheven worden

ית"ש: afk. [jietbarách sjmo] moge Zijn naam gezegend worden

כ

כ': afk. כבוד [kawód] eer, glorie

כ"א: afk. 1) כי אם [kie iem] dan, uitsluitend, slechts

כ"א: afk. 2) כל אחד [kol echád] ieder

כ"א: afk. 3) כן אמר [kol amár] ieder zegt

כ"א: afk. 4) כתוב אחד [katoew echád] één schreef, één vers

כ"א: afk. 5) כלל אחד [klal echád] één principe

כ"א: afk. כתוב אחד אומר [[katoew echád omér] één vers zegt

כ"א: afk. 1) כל אחד ואחד [kol echád we-echád] ieder

כ"א: afk. 2) כל איש ואיש [kol iesj we-iesj] ieder

כ"א: afk. כל אומה ולשון [kol oemá we-lasjón] elk volk en natie

כ"א: afk. כך אמרו חכמינו זכרונם לברכה [kach amroe chachaméjnoe ziechronam liewracha] zo zeiden de Thorageleerden, van gezegende nagedachtenis

כ"ב: afk. אותיות התורה [otiejót ha-torá] de letters van de Thora

כ"ג: afk. כהן גדול [kohén gadól] let. grote priester, hoge priester

כ"ד: afk. 1) כדי דבור [kedéj dieboer] terwijl het nog gesproken werd

כ"ד: afk. 2) כך דרשו [kach darsjoe] zo verklaarden zij

כ"ד: afk. 1) כדה דאת אמר [kedá de-át amár] zoals je zegt

כ"ד: afk. 2) כדה דאת אמרת [ke-dá de-át amárt] zoals je zegt

כ"ד: afk. כדרך שאמרו [ke-dérech sje-amroe] zoals men gezegd had

כ"ה: afk. כתוב הכא [katoew ha-bá] het volgende vers

כ"ה: afk. כן הוא אומר [ken hoe omér] zo zei hij

כ"ה: afk. 1) כהן גדול [kohén gadól] grote priester, hoge priester

כ"ה: afk. 2) כהאי גוונא [keháj gáwna] op die manier

ג"כה: afk. כל המוסיף גורע [kol hamosief goréa] ieder die toevoegt, vermindert

נ"כה: afk. כן היא נוסחת [ken hie noeschát] zo is het gebruik/de versie van

ק"כה: afk. כתבי הקודש [kietwéj ha-kódjesj] heilige geschriften

ו"כו: afk. וכולה [we-choelé we-choelé] etc.

כ"כ: afk. כך וכך [kach we-kách] zo en zo

פ"כו: afk. כלל ופרט [klal oe-prát] algemene en bijzondere

כ"כופ: afk. כלל ופרט וכלל [[klal oe-prát oe-klal] algemene en bijzondere en algemene

ז"כ: afk. 1) כל זה [kol ze] dat allemaal

ז"כ: afk. 2) כל זמן [kol zman] alle tijd; zolang

ז"כ: afk. 3) כף זכות [kaf zechoet] de kant van verdienste

ז"כ: afk. 4) כלי זיין [klie záin] wapen

ה"כ: afk. 1) כלי חיצון [klie chietsón] uitwendige klie

ה"כ: afk. 2) כתר חכמה [kéther chochmá] kether en chochma

ב"כח: afk. כתר, חכמה, בינה [kéther chochmá biena] kether, chochma en biena

ד"כחב: afk. כתר, חכמה, בינה, דעת [kéther chochmá biena dáat] kether, chochma, biena en daat

ת"כח"ב: afk. כתר, חכמה, בינה, תפארת ומלכות [kéther chochmá biena tieféret oe-malchoet] kether, chochma, biena, tieferet en malchoet

י"כח: afk. 1) כנסת ישראל [knésset jiesraél] verzameling Israels

י"כח: afk. 2) כתב יד [kwaw jad] manuscript

י"כח: afk. 3) כן ירבו [ken jierboe] zo is vermeerderd

כ"כ: afk. 1) כל כך [kol kach] dermate, zo

כ"כ: afk. 2) כמו כן [kmo chen] zo ook

כ"כ: afk. 3) כתוב כאן [katoew kan] het is hier geschreven

ז"כל: afk. כלי זיין [klie záin] wapen

י"כל: afk. כהן, לוי, ישראל [kohén, léwie, jiesraél] priester, lewie en jiesraél

מ"כ: afk. 1) כל מה [kol ma] alles wat; zolang

מ"כ: afk. 2) כל מקום [kol makóm] let. de hele plaats; overal

מ"כ: afk. 3) כן מצאתי [ken matsátie] zo heb ik gevonden

מ"כ: afk. 4) כן משמע [ken masjmá] zo betekent; schijnt te betekenen

מ"כ: afk. 5) כן מוכח [ken mochieach] zo bewijst dat

מ"כ: afk. 4) כמה דאת אמרת [káma de-át amárt] zoals je zegt

מ"כ: afk. 5) כמו שכתוב [káma sje-katoew] zoals geschreven

מ"כ: afk. 4) כמו שאתה אומר [kám asje-atá omér] zoals je zegt

מ"כ: afk. 5) כמו שאמר הכתוב [kmo sje-amár ha-katoew] zoals het vers zegt

נ"כ: afk. 1) כן נאמר [ken ne-emár] zo is het gezegd

נ"כ: afk. 2) כן נראה [ken nier'é] zo schijnt het, zo lijkt het

ג"כ: afk. 1) כנסת הגדולה [knésset ha-gdolá] de Grote vergadering

נ"כ: afk. 2) כנוצר [kaniezkár] zoals het genoemd werd

נ"כ: afk. 1) כנסת ישראל [knésset jiesraél] verzameling Israëls

נ"כ: afk. 1) כנוצר לעיל [kaniezkár la-él] zoals boven genoemd werd

נ"כ: afk. 2) כן נראה לי [ken nier'é lie] zo schijnt het mij, zo lijkt het mij

נ"כ: afk. 2) כן נראה לפי עניות דעתי [ken nier'é lefie aniejoet daatie] zo lijkt het volgens de armoede van mijn mening; naar mijn bescheiden mening

כ"כ: afk. 1) כסא הכבוד [kiesé ha-kawód] de Troon van Glorie

כ"כ: afk. 1) כולי עלמא [koele álma] de hele wereld, naar alle meningen

כ"כ: afk. 2) כתר עליון [kéther eljón] de hoge kether

כ"כ: afk. 1) כלי פנימי [klie pnimie] innerlijke klie

כ"כ: afk. 2) כל פנים [kol paniem] let. al het gezicht, van alle kanten

כ"כ: afk. 3) כך פרשו [kach peroesjó] zo is zijn betekenis

כ"כ: afk. 1) כן צריך לאמור [ken tsariech lomár] zo moet men zeggen

כ"כ: afk. 2) כלי קודש [klie kódjesj] heilige klie

כ"ש: afk. 1) כל שכן [kol sje-kén] des te meer

כ"ש: afk. 2) כבוד שמו [kwod sjmo] glorie aan zijn naam

כ"ש: afk. 3) כל שעה [kol sjaá] elk uur, telkens

כ"ש: afk. 4) כבוד שבת [kwod sjabbát] ter ere van sjabbat

כש"ד: afk. כללו של דבר [kolló sjel dawár] in het algemeen

כש"כ: afk. כל שכן [kol sje-kén] des te meer

כשו"ש: afk. 1) כל שעה ושעה [kol sjaá we-sjaá] elk uur, telkens weer en weer

כשו"ש: afk. 2) כל שנה ושנה [kol sjaná we-sjaná] elk jaar weer en weer

כש"ט: afk. כתר שם טוב [kéther sjem tow] kether is de goede naam (titel boek)

כש"ש: afk. כמו שכתבתי שם [kmo sje-katáwtie sjam] zoals ik daar geschreven had

כ"ת: afk. כתב תורה [kwaw torá] geschrift van de Thora

כתה"ק: afk. כתבי הקודש [kietwój ha-kódjesj] heilige geschriften

ל"חז"ל: afk. כתקון חכמינו זכרונם לברכה [ke-tiekoen chachaméjnoe ziechronám liewrachá] naar de instelling van onze Thorageleerden, van gezegende nagedachtenis

ל

ל"א: afk. לשון אחר [lasjón echád] één uitdrukking, één mening, één versie

לא"א: afk. לא אמרו אלא [lo amroe éla] zij zeiden alleen (dat)

ל"ב: afk. מספר [miespár lámed-bet] getal 32

לבנ"ה: afk. ל"ב נתיבות החכמה [lámed-bet netiewót ha-chochmá] 32 paden van wijsheid

ל"ג: afk. 1) לא גרסינו [lo garsienan] wij lezen het niet zo

ל"ג: afk. 2) לשון גמרא [lasjón gemará] uitdrukking uit Talmoed

ל"ד: afk. 1) לאו דוקא [law dáwka] het is niet per se

ל"ד: afk. 2) לפי דעת [lefie dáat] volgens mening (van)

ל"ד: afk. 3) לא דמי [lo dáme] het lijkt niet

לד"א: afk. 1) לדעת אחרים [ladáat acheriem] volgens mening van anderen

לד"א: afk. 2) לדבר אחר [le-dwár achér] volgens andere verklaring

לד"ה: afk. לדברי הכל [le-diewréj ha-kól] naar alle meningen, volgens allen, allen zijn ermee eens

ל"ה: afk. 1) לבנת הספיר [lawanát ha-sapier] naam van zaal: het witte van sapphire

ל"ה: afk. 2) למען השם [lemaán ha-sjem] voor haSjem

לה"פ: afk. לחם הפנים [léchem ha-paniem] brood van paniem

לו"ל: afk. לפני ולפנים [liefnéj we-liefniem] voor en binnenin, helemaal binnenin

ל"ז: afk. לשון זכר [lasjón zachár] (over geslacht van woorden) mannelijk

לזעי"צ: afk. לזכר עולם יהי צדיק [lezécher olám jehé tsádiek] ter nagedachtenis van de wereld zal tsadiek zijn

ל"כ: afk. 1) לא כתוב [lo katoew] het is niet geschreven

ל"כ: afk. 2) לא כן [lo chen] niet zo

לכאו"א: afk. לכל אחד ואחד [le-chól echád we-echád] aan ieder (van hen)

לכ"ל: afk. לכן נראה לי [lachén nier'é lie] daarom lijkt het mij

לכ"ע: afk. לכולי עלמא [le-choele álma] volgens allen

לכ"ש: afk. לא כל שכן [lo chol sje-kén] is het dan niet des te meer (dat)

ל"מ: afk. לא מצאתי [lo matsátie] ik heb niet gevonden

למה"ד: afk. למה הדבר דומה [le-ma ha-dawár domé] waar lijkt het op, waarmee kan men dat vergelijken

ל"נ: afk. לשון נקבה [lasjón nekewá] (over geslacht van woorden) vrouwelijk

לנ"ל: afk. לכן נראה לי [lachén nier'é lie] daarom lijkt het mij

לע"ע: afk. לעת עתה [le-ét atá] voor nu

לעסמ"ב: afk. לע"ב, ס"ג, מ"ה ב"ן [le-áb, sag, ma bon] voor A"ב, Sa"G, M"A en Bo"N

לעת"ל: afk. לעתיד לבוא [le-atied la-wó] voor de komende toekomst, voor de toekomstige wereld

לפמש"ה: afk. לפנים משורת הדין [liefniem miesjoerát ha-dien] buiten de perken van de wet (gaan)

לפ"ע: afk. לפי ענינו [lefie ienjanó] volgens hem, volgens zijn kwestie

לפע"ד: afk. לפי עניות דעתי [lefie aniejoet daatie] volgens de armoede van mijn mening, naar mijn bescheiden mening

לפ"ש: afk. לפי שעה [lefie sjaá] volgens dit moment, zoals het nu is, momenteel

ל"צ: afk. לא צריך [lo tsariech] niet nodig

ל"ש: afk. 1) לא שנו [lo sjánoe] wij hebben niet geleerd (zo)

ל"ש: afk. 2) לא שנה [lo sjaná] niet veranderd

ל"ש: afk. 3) לא שייך [lo sjajách] behoort niet, heeft niets te maken (met)

ל"ש: afk. 4) ליל שמורים [lejl sjmoeriem] nacht van waken

לשה"ר: afk. לשון הרע [lasjón ha-rá] kwaadsprekerij

לש"ש: afk. לשם שמים [lesjém sjamáim] voor de hemel

ל"ת: afk. לא תעשה [lo taasé] niet doen, verbod

מ

- מ"א: afk. 1) מקום אחר [makóm achér] andere plaats
- מ"א: afk. 2) מקום אחד [makóm echád] één plaats
- מ"א: afk. 3) מדרש אגדה [mídrasj agadá] alegorische midrasj
- מ"א: afk. 4) מלכים א' [melachiem álef] Koningen I
- מ"א: afk. 5) מים אחרונים [máim acharoniem] laatste (andere) wateren
- מ"א: afk. 6) מנהג אבותינו [mienhág awotéjnoe] gebruik van onze vaders
- מאה"ג: afk. 1) מאור הגדול [maór ha-gadól] let. het grote licht
- מאה"ג: afk. 2) מאור הגולה [maór ha-golá] let. het licht van ballingschap
- מארז"ל: afk. מאמר רבותינו זכרונם לברכה [maamár rabotéjnoe ziechronám liewrachá] uitspraak van onze leraren, van gezegende nagedachtenis
- מ"ב: afk. 1) שם מ"ב אותיות [sjem mem-bet otiejót] de naam van 42 letters
- מ"ב: afk. 2) מה בכך [ma be-chách] let. wat is er daarin? Wat heb je eraan?
- מ"ב: afk. 3) מתן בסתר [matán ba-séter] geschenk in het verborgene
- מב"ד: afk. 1) מיתת בית דין [mietát bet dien] dood door bet dien
- מב"ד: afk. 2) משיח בן דוד [masjjeach ben dawied] masjjeach de zoon van David
- מב"ו: afk. 1) מלך בשר ודם [mélech basár wa-dám] koning van vlees en bloed
- מב"ו: afk. 2) מתנת בשר ודם [matnát basár wa-dám] geschenk van (door) vlees en bloed
- מב"י: afk. משיח בן יוסף [masjjeach ben joséf] masjjeach de zoon van Josef
- מ"ג: afk. 1) מחזור גדול (כ"א שנים) [machzór gadól] grote machzor (gebedsboek voor feestdagen)
- מ"ג: afk. 2) מסורה גדולה [masorá gedolá] grote traditie
- מ"ג: afk. 3) מלת גוף [mielát goef] zelfstandig naamwoord
- מג"מ: afk. מצוה גוררת מצוה [mietswá goréret mietswá] let. voorschrift 'sleept' een ander voorschrift aan, van het vervullen van één voorschrift komt men tot het vervullen van een ander voorschrift

מ"ד: afk. 1) מיין דוכרין [máin doechrien] mannelijke wateren

מ"ד: afk. 2) מאן דאמר [man de-amár] hij die zei

מ"ד: afk. 3) מאי דכתיב [maj die-chtiew] wat is geschreven

מ"ד: afk. 4) מי דמי [wie dáme] waar lijkt het op?

מ"ד: afk. 5) מה דעתך [ma daatách] wat is je mening?

מ"ד: afk. 6) מי דבש [mie dwasj] (naam boek 'Miedwásj' – 'Dan honing')

מד"א: afk. 1) מאן דאמר [man de-amár] hij die zei

מדה"ד: afk. מדת הדין [miedát ha-dien] de eigenschap van dien (gestrengheid)

מדה"נ: afk. מדרש הנעלם [midrasj ne-elám] de verborgen midrasj

מדה"ר: afk. מדת הרחמים [miedát ha-rachamim] de eigenschap van barmhartigheid

מד"ש: afk. מפני דרכי שלום [miepnéj darkéj sjalom] om wegen van sjalom

מ"ה: afk. 1) מספר [miespár ma] het getal 45

מ"ה: afk. 2) מלך העולם [mélech ha-olám] de koning van de wereld

מ"ה: afk. 3) מלאך המות [mál'ach ha-máwet] de doodsengel

מהל"ל: afk. מה היה ליה למימר [ma ha-já lel e-mejmár] wat had hij moeten zeggen?

מה"מ: afk. 1) מלאך המות [mál'ach ha-máwet] de doodsengel

מה"מ: afk. 2) מלך המשיח [mélech ha-masjjeach] de koning-bevrijder

מה"מ: afk. 3) מנא הני מילי [mienej hánej miele] waar zijn die woorden vandaan?

מה"נ: afk. מדרש הנעלם [midrasj ne-elám] de verborgen midrasj

מה"ש: afk. מלאכי השרת [mal'achéj ha-sjáret] dienstdoende engelen

מו"ל: afk. מוציא לאור [motsie la-ór] uitbrengen in het licht, laten verschijnen

מול"מ: afk. מטי ולא מטי [máte we-ló máte] aankomt en niet aankomt

מו"מ: afk. 1) מעלה ומטה [máala oe-máta] boven en beneden

מו"מ: afk. 2) משא ומתן [masá oe-matán] onderhandelingen, besprekingen

מו"ס: afk. מוחא סתימאה [mócha stiem'a] verborgen mocha (chochma)

ט"מ: afk. מוצאי יום טוב [motsaé jom tow] na de afloop van jom tow (feestdag)

ק"מ: afk. מוצאי שבת קודש [motsaé sjabbat kódesj] na afloop van heilige sjabbat

ש"מ: afk. מוצאי שבת [motsaé sjabbat] na afloop van sjabbat

ז"מ: afk. משנה ז' [misjná záin] misjna 7

ל"מ: afk. מאמר חכמינו זכרונם לברכה [maamár chachaméjnoe ziechronám liewrachá] uitspraak van onze Thorageleerden, van gezegende nagedachtenis

ט"מ: afk. 1) מקח טעות [mékach taoet] koop per vergissing

ט"מ afk. 2) [mái táíma] wat betekent dat?

ז"מ: afk. שם מלאך [mem-tet: sjem mál'ach] naam van engel 'mem-tet'

מ"מ: afk. ב' אותיות משם אלהים [bet otiejót mie-sjém elohiem] twee letters van de naam Elohiem

ש"מ: afk. מכל שכן [mie-kól sje-kén] des te meer

ל"מ: afk. מנא לן [mána lan] hoe weten wij dat?

ד"מ: afk. משל למה הדבר דומה [masjál le-má ha-dawár domé] waar lijkt dat op?

ש"מ: afk. מלאכי השרת [mal'achéj ha-sjáret] dienstdoende engelen

ת"מ: afk. 1) מצות לא תעשה [mitswót lo taasé] voorschriften 'niet doen', verboden

מ"מ: afk. 1) מכל מקום [miekól makóm] toch, desalniettemin

מ"מ: afk. 2) מארי מתניתין [márej matnietien] geleerden van Misjna

מ"מ: afk. 3) מארי מתיבתא [márej metiewtá] hoofden van het leerhuis

מ"מ: afk. 4) מאי משמע [maj másjma] wat betekent dat?

מ"מ: afk. 5) מראה מקום [mar'é makóm] aanwijzing (in een tekst) die aangeeft op welke plaats men staat

מ"מ: afk. 6) משנה מקום [mesjané makóm] verandert de plaats

מ"מ: afk. מלך מלכי המלכים [mélech mlachéj ha-mlachiem] koning van koningen der koningen

מ"מ: afk. ממה נפשך [mie-má nafsjecha] waar is je nefesj van?

מ"מ: afk. מיין נוקבין [máin noekwien] vrouwelijke wateren

מ"מ: afk. מאי נפקא מינה? [máj náfka miëna] wat is de toepassing? wat is het gevolg?

מ"ס: afk. 1) מדת סדום [miedát sdom] eigenschap van Sodom

מ"ס: afk. 2) מר סבר [mar sawár] de ene (geleerde) legde uit

מ"ס: afk. 3) מוחא סתימאה [mócha stiem'a] verborgen mocha (chochma)

מס"ז: afk. מסורת הזוהר [masóret ha-zóhar] traditie van de Zohar

מ"ע: afk. 1) מצות עשה [mitswót osé] voorschriften van 'doen', geboden

מ"ע: afk. 2) מראית עין [mar'iet ájn] een principe om van geen eigen overtredingen aan andere zichtbaar laten merken

מ"ע: afk. 3) מצות ערוב [mitswát éroew] voorschrift van 'eroew' (gemeenschappelijk gebied)

מע"ה: afk. מעלה עליו הכתוב [maalé aláv ha-katoew] daarover schrijft het Heilige Schrift

מע"ט: afk. מעשים טובים [maasiem towiem] goede daden

מעל"ע: afk. [me-ét le-ét] van tijd tot tijd

מ"צ: afk. משיה צדק [masjieach tsédek] rechtvaardige masjieach

מצפ"ן: afk. שם הוייה באותיות א"ת ב"ש [sjem HaWaJ" H be-otiejót at-bésj] de naam HaWaJ" H in de letters van Alef-Taw Bet-Sjien

מרע"ה: afk. משה רבינו עליו השלום [mosjé rabbéjnoe aláv ha-sjalóm] Mosje, onze leraar, moge de vrede over hem zijn

מ"ש: afk. 1) מה שכתוב [ma sje-katoew] zoals het geschreven

מ"ש: afk. 2) מאי שנא [maj sjána] wat is het verschil?

משא"כ: afk. מה שאין כן [ma sje-éjn ken] in tegenstelling tot

מש"כ: afk. מה שכתוב כאן [ma sje-katoew kan] wat hier geschreven is

מ"ת: afk. 1) משנה תורה [misjnéj torá] herhaling van de Thora, het laatste 5 boek van de Thora

מ"ת: afk. 2) מתן תורה [matán torá] schenken van de Thora

מת"ל: afk. מה תלמוד לומר [ma talmoed lomár] wat zegt de Leer

נ

נ"א: afk. 1) נוסחא אחרינא [noescha achariena] de andere versie

נ"א: afk. 2) נביאים אחרונים [n'wieiem acharoniem] laatste profeten

נא"כ: afk. נאמר כאן [neemár kan] hier is gezegd

נ"ע, ר"ע: afk. נפילים, גבורים, ענקים, רפאים, עמלקים. [nefieliem, gieboriem, anakiem, refaïm, amalekiem] vijf krachtige volkeren die tevens de namen van vijf sfirot der kliepot zijn

נ"גה"ד: afk. נגמר הדין [niegmár ha-dien] de wet is volbracht

נ"ה: afk. 1) נמי הכי [namej hochie] zo ook

נ"ה: afk. 2) נר הבדלה [ner hawdalá] kaars van scheiding

נ"ה: afk. 3) נצח הוד [nétsach hod] namen van twee sfirot: netsach en hod

נ"ה"י: afk. נצח, הוד, יסוד. [nétsach hod jessod] namen van drie sfirot: netsach, hod en jessod

נ"ה"מ: afk. נצח, הוד, יסוד, מלכות. [[nétsach hod jessod malchoet] namen van vier sfirot: netsach, hod, jessod en malchoet

נ"ו"ה: afk. [nétsach we-hód] sfirot: netsach en hod

נ"ו"נ: afk. 1) נע ונד [na wa-nád] wandelend en zwervend

נ"ו"נ: afk. 2) נעשה ונשמע [naasé we-niesjmá] wij zullen doen en dan zullen wij begrijpen

נ"וק': afk. נוקבא [noekwa] noekwa

נ"ח"ש: afk. נדוי, חרם, שמתא. [niedoej, chérem, sjmatá] verlaten, afzondering, verwoesting

נ"ל: afk. נראה לי [nier'é lie] het lijkt mij, het schijnt mij

נ"מ: afk. נפקא מינה. [náfka miena] toepassing, gevolg

נ"נ: afk. נח נפש [nach nefesj] aangenaam, licht van nefesj

נ"ע: afk. 1) ניקבי עינים [niekwej ejnáim] openingen van ogen

נ"ק': afk. נקרא [niekrá] heet

נ"ר: afk. 1) נפש רוח [néfesj roeach] nefesj, roeach

נ"ר: afk. 2) נחת רוח [náchat roeach] het aangename, aangename roeach

נ"ר: afk. 3) נביאים ראשונים [new*ie*iem riesjoniem] eerste profeten

נר"ן: afk. נשמה, רוח, נפש, [néfesj roeach, nesjamá] nefesj, roeach, nesjama

נרנח"י: afk. יחדה, חיה, נשמה, רוח, נפש, [[néfesj roeach, nesjamá, chája jechiedá] nefesj, roeach, nesjama, chaja en jechieda

נש"ב: afk. נ' שערי בינה [noen sjaaréj biena] vijftig poorten van biena

נת"א: afk. נקודות, תגין, אותיות [nekoedót, tagien, otiejót] nekoedot, tagien en otiejót

ס

- ס"א: afk. 1) ספרים אחרים [sfariem acheriem] andere boeken
- ס"א: afk. 2) סטרא אחרא [sietra áchrá] let. andere kant, kliepot, onreine krachten
- ס"א: afk. 3) סתרי אותיות [sietréj otiejót] geheimen van letters (onderdeel van de Zohar)
- ס"ב: afk. סימן ברכה [siemán brachá] teken van zegening
- ס"ג: afk. 1) [sag] partsoef Sa"ג
- ס"ג: afk. 2) סנהדרין גדולה [sanhédrien gedolá] de Grote Vergadering
- ס"ד: afk. 1) סוף דבר [sof dawár] uiteindelijk
- ס"ד: afk. 2) סלקא דעתך [sálka daatách] kwam het bij je op? wil je zeggen dat...?
- סד"א: afk. סלקא דעתך אמינא [sálka daatách amiena] kwam het bij je op, zal ik zeggen
- סו"ה: afk. סוד הכתוב [sod ha-katoew] geheim, essentie van het vers
- סו"ס: afk. סוף סוף [sof sof] uiteindelijk
- ס"י: afk. סימן [siemán] teken
- ס"י: afk. 1) ספרים ישנים [sfariem j'sjeniem] oude boeken
- ס"י: afk. 2) ספר ישן [séfer jasján] oud boek
- ס"י: afk. 3) סימן יפה [siemán jafé] mooi teken
- ס"י: afk. 4) ספר יצירה [séfer jetsierá] het boek 'Sefer jetsiera'
- ס"ל: afk. 1) סח לי [zach lie] zeg mij
- ס"ל: afk. 2) סבירה ליה [swiera lie] geef mij je bevinding
- ס"מ: afk. סטרא מסאבוהא [sietra mesaaboeta] onreine kant
- ס"נ: afk. סכנת נפשות [sakanát nefasjót] gevaar voor zielen
- ס"ע: afk. סדר עבודה [séder awodá] orde van werk
- ס"פ: afk. סוף פסוק [sof pasoek] einde van pasoek, einde van vers
- ספ"י: afk. סבר פנים יפות [séwer paniem jafót] aardig, met aardig gezicht

ספיר' afk. ספירה [sfira] sfira

ס"ת: afk. 1) ספר תורה [séfer torá] het boek van Thora

ס"ת: afk. 2) סתרי תורה [sietréj torá] het boek 'Sietréj Thora' – geheimen van de Thora

ס"ת: afk. 3) סוף תיבה [sof tejwá] eind van een woord

ע

'ע: afk. עיין [ajén] lees aandachtig

ע"א: afk. 1) ענף א' [anáf álef] paragraaf alef

ע"א: afk. 2) עמוד א' [amoed álef] bladzijde alef

ע"א: afk. 3) ענין אחר [ienján achér] andere kwestie

ע"א: afk. 4) על אודות [al odót] ten aanzien (van)

ע"א: afk. על אחת כמה וכמה [al áchat káma we-káma] des te meer

ע"ב: afk. [ab] partsoef A”B

ע"ב: afk. ערב, בשר, גידין, עצמות, מוחא [or, basár, giedien, atsamót, mócha] vijf sfirot in breedte: huid, vlees, pezen, botten en hersenen

ע"ג: afk. 1) ענף ג' [anáf giemel] paragraaf 3

ע"ג: afk. 2) עבודת גלולים [awodát gieloeliem] vreemde dienst, afgodendienst

ע"ג: afk. 3) על גב [al gaw] ten aanzien (van), bovenaan

ע"ד: afk. 1) על דבר [al dawár] over kwestie

ע"ד: afk. 2) על דרך [al dérech] op de weg, op de manier, zoals

ע"ד: afk. 3) על דעת [al dáat] over mening

ע"ה: afk. 1) על דרך הכתוב [al dérech ha-katoew] zoals het geschreven is

ע"ה: afk. 2) על דרך האמת [al dérech ha-emét] waarlijk, eigenlijk

ע"ה: afk. 3) על דרך האמור [al dérech ha-amor] zoals het gezegd werd

ע"ו: afk. על דרך זה [al dérech ze] op deze manier

ע"ז: afk. על דרך משל [al dérech masjál] bij wijze van voorbeeld

ע"ח: afk. על דרך רמז [al dérech rémez] bij wijze van zinspeling

ע"ט: afk. 1) עליו השלום [aláw ha-sjalóm] moge vrede over hem zijn

ע"י: afk. 2) עשרת הדברים [asséret ha-diebrót] Tien geboden

ע"כ: afk. 3) עם הארץ [am ha-árets] let. het aarde volk, ongeletterden

ה"ע: afk. 4) עין הרע [ájñ ha-rá] het kwade oog

ה"ע: afk. 5) עבד ה' [éwed ha-sjém] werker, dienaar van haSjem

ה"ע: afk. עולם הבא [olám ha-bá] de toekomstige wereld

ה"ע: afk. עולם הזה [olám ha-zé] deze wereld

ה"ע: afk. עץ החיים [ets ha-chaïm] de Boom des levens

ה"ע: afk. עין הרע [ájñ ha-rá] het kwade oog

ה"ע: afk. עליו השלום [aláw ha-sjalóm] moge vrede over hem zijn

ה"ע: afk. עובדי אלילים [owdój aloeliem] afgodendienaars]

ה"ע: afk. עולם הבא [olám ha-bá] de toekomstige wereld

ה"ע: afk. עולם הזה [olám ha-zé] deze wereld

ה"ע: afk. עול מלכות שמים [ol malchoet sjamáim] juk van het koninkrijk van de hemel

ה"ע: afk. aram. עתיק ונוקבא [atiek we-noekwe] Atiek en noekwa

ה"ע: afk. 1) עבודה זרה [awodá zará] vreemde dienst, afgodendienst

ה"ע: afk. 2) על זה [al ze] over dat

ה"ע: afk. 3) עם זה [iem ze] met dat, samen met dat

ה"ע: afk. 4) עבר זמנו [awár zmanéjnoe] onze tijd is voorbij

ה"ע: afk. עץ חיים [ets chaím] de Boom des levens

ה"ע: afk. 1) על טעם [al taám] over de reden

ה"ע: afk. 2) עצה טובה [ejtsá towá] goede raad

ה"ע: afk. 3) עין טובה [ájñ towá] goed oog

ה"ע: afk. 1) עיין [ajén] lees (verwijzing naar de bron)

ה"ע: afk. 2) עילאין [elájien] hogeren

ה"ע: afk. 1) על ידי [al jedéj] door, door middel van

ה"ע: afk. 2) על יד [al jad] naast

ה"ע: afk. על ידי אחרים [al jedéj acheriem] door anderen

עיה"ק: afk. עיר הקדש [ier ha-kadósj] de heilige stad

עיו"ט: afk. ערב יום טוב [érew jom tow] vooravond van een feestdag

עיו"כ: afk. ערב יום כפור [érew jom kiepoer] vooravond van jom kiepoer

עיו"ז: afk. על ידי זה [al j'déj ze] daardoor

עיי"מ: afk. עבויר, יניקה, מוחין [ieboer, jénieka, móchien] ieboer, jénieka, móchien

עיקת"ו: afk. עיר קדשנו תבנה ותכונן [ier k'desjéjnoe tiewné oe-tiechonén] onze heilige stad bouw en sticht op

ע"כ: afk. 1) על כן [al ken] daarom

ע"כ: afk. 2) עד כאן [ad kan] tot hier

ע"כ: afk. 3) עד כמה [af káma] tot hoeveel, tot hoe ver

ע"כ: afk. 4) עבודת כוכבים [awodát kochawiem] afgodendienst (let. de sterrrendienst)

ע"כ: afk. 5) עבד כנעני [éwed kenaánie] kenaanse slaaf

עכאו"א: afk. 1) על כל אחד ואחד [al kol echád we-echád] over ieder

עכאו"א: afk. 2) עם כל איש ואיש [iem kol iesj we-iesj] met iedereen

עכ"ד: afk. עד כאן דבריו [ad kan dwaráw] tot hier zijn zijn woorden

עכ"ז: afk. עם כל זה [al kol ze] over dat allemaal

עכו"ם: afk. עבודת כוכבים [awodát kochawiem] afgodendienst (let. de sterrrendienst)

עכ"ל: afk. עד כאן לשונו [ad kan lesjonó] tot hier zijn zijn woorden

עכ"פ: afk. על כל פנים [al kol paniem] in ieder geval

ע"ל: afk. עין לעיל [ajén le-éjl] lees bovenaan

ע"מ: afk. 1) על מנת [al mnat] omwille van

ע"מ: afk. 2) על משקל [al miesjkál] over het gewicht

ע"מ: afk. 3) עשר מאמרות [ésser maamarót] tien uitspraken

ע"מ: afk. 4) על מה [al ma] over wat, waarover

ע"מ: afk. 5) על מחצה [al mechatsé] over de helft

מ"מ: afk. 6) עשר מכות [ésser makót] tien plagen

א"מ: afk. עמודא דאמצעייתא [amoeda de-emtsaita] de middelste pilaar, de middelste lijn

מ"מ: afk. 1) עין מה שכתבתי [ajén ma sje-katawtie] lees wat ik heb geschreven

מ"מ: afk. 2) עד מאה שנים [ad méa sjaniem] tot honderd jaar

מ"מ: afk. 3) עול מלכות שמים [ol malchoet sjamáim] juk van het koninkrijk der hemel

ב"מ: afk. עקודים, נקודים ברודים [akoediem, nekoediem, broeriem] akoediem, nekoediem, broeriem

ס"מ: afk. 1) עשר ספירות [ésser sfirót] tien sfirot

ס"מ: afk. 2) על סמך [al masách] over masach, boven masach

מ"מ: afk. ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן [ab, sag, ma, bon] A"ב, Sa"G, M"A en Bo"N

ז"ע: afk. עובדי עבודה זרה [owdéj awodá zará] afgodendienaars (let. dienaars van vreemde dienst)

מ"מ: afk. עובדי עבודת כוכבים ומזלות [owdéj awodát kochawiem oe-mazalót] afgodendienaars (let. zij die sterren en hemeltekens dienen)

פ"ע: afk. על פי [al pie] volgens

ד"ע: afk. עץ הדעת [ets ha-dáat] de Boom van kennis

ט"ע: afk. על צד היותר טוב [al tsad ha-jotér tow] van de beste kant

ק"ע: afk. עתיקא קדישא [atiëka kadiesja] de heilige Atiek

ר"ע: afk. ערב רב [érew raw] grote menigte

ה"ע: afk. ערב ראש השנה [érew rosj ha-sjaná] vooravond van Rosj ha-sjana

ה"ע: afk. ערב ראש חודש [érew rosj chódesj] vooravond van Rosj chódesj

ש"ע: afk. 1) עין שם [aj'én sjam] lees daar (verwijzing)

ש"ע: afk. 2) ערב שבת [érew sjabbát] vooravond van sjabbat

ש"ע: afk. 3) על שלחן [al sjoelchán] op tafel, aan tafel

א"ש: afk. עד שיבוא אליהו [ad sje-jawó eliejáhoe] tot Eli(jahoe) zal komen

ה"ש: afk. עין שם היטב [ajén sjam héjtew] lees daar goed

מ"ש: afk. על שום מה [al sjoem ma] waarvoor, waarom

ת"ע: afk. 1) ערוב תחומים [éroew tchoemⁱem] gemeenschappelijk gebied

ת"ע: afk. 2) על תנאי [al tenáj] onder voorwaarde

פ

פ"א: afk. 1) פרק א' [pérek álef] perek 1, paragraaf 1

פ"א: afk. 2) פעם אחת [paám áchat] een keer

פ"א: afk. 3) פרוש אחר [peroesj achér] andere uitleg

פא"פ: afk. 1) פנים אל פנים [paniem el paniem] gezicht tot gezicht

פא"פ: afk. 2) פה אל פה [pe el pe] mond tot mond

פא"פ: afk. 3) פעם אחר פעם [paám achár paám] keer op keer

פ"ב: afk. פרק ב' [pérek bet] perek 2, paragraaf 2

פב"א: afk. פנים באחור [paniem be-achór] gezicht tot achterkant

פב"פ: afk. פנים בפנים [paniem be-paniem] gezicht tot gezicht

פ"ג: afk. פרק ג' [pérek giemel] perek 3, paragraaf 3

פ"ד: afk. 1) פסק דין [psak dien] wetsbepaling

פ"ד: afk. 2) פרק ד' [pérek dálet] perek 4, paragraaf 4

פד"ה, פדה"ב: afk. פדיון הבן [pied'jón ha-ben] loskopen van de zoon

פוי"א: afk. פנים ואחור [paniem we-achór] vóór en achter

פוי"ה: afk. פנימיות והיצוניות [pniemijoet we-chietsóniejoet] innerlijke en uiterlijke

פוי"כ: afk. פרט וכלל [prat oe-klal] algemene en bijzondere

פוי"ר: afk. פריה ורביה [priejá oe-r'wiejá] vruchtbaar zijn en zich vermenigvuldigen

פוי': afk. פירוש [peroesj] uitleg

פלוי': afk. פלוני [plónie] iemand

פלה"ק: afk. פתיחה להכמת הקבלה [ptiechá le-chochmát ha-kabbalá] Inleiding tot de wijsheid Kabbala

פמ"א: afk. פנים מאירות [paniem meierót] schijnende panien (commentaar van J. Ashlag bij Ets Chaim)

פמ"ס: afk. פנים מסבירות [paniem masbierót] verklarende panien (commentaar van J. Ashlag bij Ets Chaim)

פ"נ: afk. 1) פקוח נפש [piekoeach néfesj] redden van nefesj

פ"נ: afk. 2) פדיון נפש [pied'jón néfesj] loskopen van nefesj

פס"ד: afk. פסק דין [psak dien] wetsbepaling

פ"פ: afk. פתחון פה [pietchón pe] opening van mond

פ"ק: afk. 1) פרק קמא [prat káma] eerste detail

פ"ק: afk. 2) פורים קטן [poeriem katán] kleine Poeriem

פ"ק: afk. 3) פרט קטן [prat katán] klein detail

פ"ר"א: afk. פרקי רבי אליעזר [pierkéj rábbi eliëzer] de leer van R'Eliëzer

פרד"ס: afk. פשט, רמז, דרוש, סוד [psjat, rémez, droesj, sod] PaRDeS: **psjat, rémez, droesj, sod**

פ"ש: afk. 1) פסח שני [pésach sjenie] de tweede Pesach

פ"ש: afk. 2) פרשת שקלים [parasját sjekaliem] het hoofdstuk Sjekaliem

פ"ש: afk. 3) פדיון שבויים [pied'jón sjwoeiem] loskopen van verbannen

צא"ל: afk. צריך אתה לדעת [tsariech atá ladáat] je dient nu te weten

צ"ג: afk. 1) ציון ג' [tsiejoen giemel] opmerking 3

צ"ג: afk. 2) צום גדליה [tsom gedálja] het vasten van Gedalja

צ"ד: afk. ציון ד' וכדומה [tsiejoen dálet we-chadomé] opmerking 4 etc.

צח"מ: afk. צומה, חי, מדבר [tsoméach, chaj, medabér] vegetatieve, dierlijke en sprekende

צ"ל: afk. 1) צריך לומר [tsariech lomár] men dient te zeggen

צ"ל: afk. 2) צריך להיות [tsariech lieh'jót] dient te zijn

צ"ע: afk. צריך עיון [tsariech iejoen] concentratie is nodig

צעב"ח: afk. צער בעלי חיים [tsaar baaléj chaïm] dierenleed

צע"ג: afk. צריך עיון גדול [tsariech iejoen gadól] zeer grote concentratie is nodig

ק

ק': afk. 1) קדוש [kadósj] heilig

ק': afk. 2) קמא [káma] eerste

ק': afk. 3) קהל [kahál] gemeenschap

ק': afk. 4) קטן [katán] klein

ק"א: afk. קונטרס אחרון [koentares acharón] de laatste verzameling van aantekeningen

קב"ה: afk. קודש בריך הוא [kadósj baroech hoe] ha-Kadosj, gezegend is Hij

קבו"ש: afk. קודשא בריך הוא ושכינתיה [koedsja briech hoe oe-sjchienta] ha-Kadosj, gezegend is Hij en Zijn schiena

קה"מ: afk. קריאת המגילה [krieját ha-megiela] het lezen van de megila

קה"ק: afk. קדש הקדשים [kódesj ha-kodasjiem] heilige der heiligen

קה"ת: afk. קריאת התורה [krieját ha-torá] het lezen van de Thora

ק"ו: afk. קל וחומר [kal wa-chomér] des te meer

קו"ה: afk. קל וחומר [kal wa-chomér] des te meer

קוש"י: afk. קוצו של יוד [koetsó sjel joed] het stippeltje van joed

קכ"ד: afk. קדם כל דבר [kódem kol dawár] voor alles

קלי' : afk. קליפות [kliepót] kliepot

קמ"ל: afk. קא משמע לן [ka másjma lan] zo hebben we geleerd

קפ"פ: afk. קרבן פסח [kórban pésach] Pesachoffer

ק"ק: afk. 1) קדש קדשים [kódesj kodasjiem] heilige der heiligen

ק"ק: afk. 2) קדשים קלים [kodasjiem kaliem] lichte heilige offers

קק"ק: afk. קדוש, קדוש, קדוש [kadósj, kadósj, kadósj] heilig, heilig, heilig!

ק"ש: afk. 1) קריאת שמע [krieát sjma] het zeggen van 'Sjma'

ק"ש: afk. 2) קבלת שבת [kabalát sjabbát] ontvangen van sjabbat

ר

ר"א: afk. 1) רבי אבא [rábbi ábba] R'Abba

ר"א: afk. 2) רבי אלעזר [rábbi elazár] R'Elazar

ר"ב"ד: afk. ראש בית דין [rosj bet dien] hoofd van bet dien, gerechtshof

ר"ג: afk. ריש גלותא [rejsj galotá] hoofd in ballingschap

ר"דל"א: afk. רישא דלא אתידע [réjsja de-ló iet'jáda] het Hoofd dat niet bevat wordt

ר"ה: afk. ראש השנה [rosj ha-sjaná] Rosj ha-sjana, Nieuwjaar

ר"ה"י: afk. רשות היחיד [resjoet ha-jachied] territorium van de enige

ר"ה"ק: afk. רוח הקדש [roach ha-kódesj] de heilige geest

ר"ה"ר: afk. רשות הרבים [resjoet ha-rabiem] territorium van velen

ר"ח: afk. ראש חודש [rosj chódesj] Rosj chodesj, nieuwe maand

ר"ח"ו: afk. ר' חיים וויטאל [rábbi cháim vitál] R'Chaim Vital

ר"י: afk. 1) רבי יהודה [rábbi jehoeda] R'Jehoeda

ר"י: afk. 2) רבי יצחק [rábbi jietschak] R'Jitschak

ר"י: afk. 3) רבי יוסי [rábbi jósie] R'Josie

ר"י"ו: afk. מספר [miespár riejo] getal 216

ר"ל: afk. 1) רחמנא לשזיבן [rachamaná le-sjeziewan] moge barmhartige ons redden

ר"ל: afk. 2) רחמנא ליצלן [rachamaná letsielán] moge barmhartige ons redden

ר"ל: afk. 3) ראייה לדבר [r'iejá le-dawár] bewijs voor dat

ר"ל: afk. 4) רצוני לומר [retsonie lomár] mijn wens is te zeggen, mijn bedoeling is te zeggen

ר"מ: afk. 1) ראש מתיבתא [rosj metiewta] hoofd van leerhuis

ר"מ: afk. 2) רעיא מהימנא [rája mejhémna] let. trouwe herder, hoeder, Mosje

ר"מ: afk. 3) ריש מתיבתא [resj metiewta] hoofd van leerhuis

רמ"ח: afk. מספר [miespár ramách] getal 248

רמ"ק: afk. משה קורדובירו [rábbi mosjé cordovéro] R'Mosje Cordovero

רע"מ: afk. רעיא מהימנא [rája mejhémna] let. trouwe herder, hoeder, Mosje

רפ"ח: afk. מספר [miespár rapách] getal 288

רשב"י: afk. ר' שמעון בר יוחאי [rásjbie] Rabbi Sjimon Bar Jocháj

רשר"ד: afk. ראה, שמיעה, ריח, דבור [r'iejá, sjmieá, réach, dieboer] zien, horen, ruiken en spraak

ר"ת: afk. ראשי תיבות [rasjéj tejwót] beginletters van woorden

רת"ס: afk. ראש, תוך, סוף [rosj, toch, sof] rosj, toch, sof – drie delen in een partsoef

ז

'ש: afk. 1) שורה [sjoerá] lijn, regel

'ש: afk. 2) שעה [sjaá] uur

א"ש: afk. 1) שמואל א' [sjmoeël álef] Sjmoeël 1, Koningen 1

א"ש: afk. 2) שלישי אמצעי [sjaliesj emtsaï] middelste derde

א"ש: afk. 3) שלישי א' [sjaliesj álef] middelste derde, één derde

ב"ש: afk. 1) שמואל ב' [sjmoeël bet] Sjmoeël 2, Koningen 2

ב"ש: afk. 2) שער ב' [sjaár bet] poort 2

ב"ש: afk. 1) ש"ב דין [sjalieach bet dien] gezant van bet dien

כ"ש: afk. 1) שברית כלים [sjwierát keliem] breken van keliem

ג"ש: afk. 1) שער ג' [sjaár giemel] poort 3

ג"ש: afk. 2) שיעור ג' [sjieoer giemel] les 3

ע"ש: afk. 1) של גן עדן [sjel gan éden] van Gan Eden

ש"ה: afk. 1) שיר השירים [sjier ha-sjieriem] lied der liederen

ת"ש: afk. 1) שב ואל תעשה [sjaw we-ál taasé] zit en doe niets

ט"ש: afk. 1) שבת ויום טוב [sjabbát we-jom tow] sjabbat en feestdag

ש"ו: afk. 1) ששון ושמחה [sassón oe-siemchá] gejubbel en vreugde

ת"ש: afk. 1) שאלות ותשובות [sjeelót oe-tesjoewót] vragen en antwoorden

ח"ש: afk. 1) שנאת חנם [sien'át chienám] ongegronde haat, haat om niets

ל"ש: afk. 1) שיש לאמר [sje-jésj lomár] dat men dient te zeggen

ל"ש: afk. 2) שיש לברך [sje-jésj lewaréch] dat men dient te zegenen

כ"כ: afk. מספר [miespár sjach] getal 320

שכ"א: afk. שכל אחד [sje-kól echád] dat ieder, dat elk

שכאו"א: afk. שכל אחד ואחד [sje-kól echád we-echád] dat ieder, dat elk

שמרשב"י: afk. שער מאמרי רבי שמעון בן יוחאי [sjaár maamaréj rábbi sjiemon ben jochái] de poort van uitspraken van R'Sjiemon ben Jochai

ש"נ: afk. שם נסמן [sjem miespár 350] naam van getal 350

שנגל"ה: afk. שורש, נשמה, גוף, לבוש, היכל [sjóresj, nesjamá, goef, lawoesj, hejchál] wortel, ziel, lichaam, bekleding en zaal

שנא"ן: afk. (ד' חיות המרכבה) שור, נשר, אריה, אדם [dáleť chajót ha-merkawá] sjor, nesjer, arjé, adám] vier dieren van de merkawa: stier, arend, leeuw en mens

שס"ה: afk. מספר [miespár 365] getal 365

ש"ע: afk. 1) שלישי עליון [sjaliesj eljón] bovenste derde

ש"ע: afk. 2) שמנה עשרה [sjmoné esré] staand gebed (let. gebed van 18 zegeningen)

ש"ע: afk. 3) שמיני עצרת [sjminie atséret] feestdag – de achtste dag van Soekkot

ש"צ: afk. שליח צבור [sjalieach tsieboer] voorzanger

שצ"ם חנכ"ל: afk. שבתאי, צדק, מאדים, חמה, נוגה, כוכב, לבנה [záin kochawéj léchet: sjabtái, tsédek, maadiem, chamá, nóga, kocháaw, lewaná] zeven planeten: Saturnus, Jupiter, Mars, Zon, Venus, Mercurius en Maan

ש"ר: afk. 1) שלוש רגלים [sjalósj regaliem] drie feesten: Pesach, Sjawoeot en Soekkot

ש"ר: afk. 2) שם רע [sjem ra] slechte, kwade naam

ש"ש: afk. שם שמים [sjem sjamáim] de naam van de hemel

ש"ת: afk. 1) שמחת תורה [siemchát torá] vreugde van de Thora (vreugde der Wet)

ש"ת: afk. 2) שלישי תחתון [sjaliesj tachtón] onderste derde

ת

ת"א: afk. 1) תרגום אונקלוס [tárgoem oenkelos] de Aramese vertaling van Oenkelos

ת"א: afk. 2) תרוץ אחד [tieroets echád] één verklaring

תא"מ: afk. משלי, איוב, תהלים, [thieliem, jow, miesjlej] Psalmen, Job en Misjlej (Spreuken)

ת"ד: afk. תיקוּנא דיקנא [tiekoeana diekna] tiekoen diekna, let. correctie van baard

תה"ד: afk. תפלת הדרך [tfielát ha-dérech] gebed voordat men op weg gaat

תה"ר: afk. תהומא רבא [tehoemá rabbá] grote verwarring, verwondering

תה"ש: afk. תפלת השחר [tfielát ha-sjachár] ochtendgebed

ת"ו: afk. תם ונשלם [tam we-niesjlám] volbreng en voltooi

תובב"א: afk. תבנה ותכונן במהרה בימינו אמן [tiewné oe-techonén be-jaméjnoe amén] bouw op en sticht in onze dagen, amen

תובי"ל: afk. תם ונשלם ברוך ה' לעולם [tam we-niesjlám baroech haSjem le-olám] volbreng en voltooi, gezegend is haSjem voor altijd

תוה"ק: afk. תורתנו הקדושה [toratéjnoe ha-kedoesjá] onze heilige Thora

תו"מ: afk. 1) תפארת ומלכות [tieféret oe malchoet] (sfirot) tieferet en malchoet

תו"מ: afk. 2) תרומות ומעשרות [troemót oe-maasarót] verheffingsoffers en tienden

תו"מ: afk. 3) תיכף ומיד [téchef oe-miejád] direct, onmiddelijk

תו"מ: afk. 4) תורה ומצוות [torá oe-mietswót] Thora en voorschriften

ת"ו שלב"ע: afk. תם ונשלם שבה לאל בורא עולם [tam we-niesjlám sjéwach la-él boré olám] volbreng en voltooi de hulde aan El, de Schepper van de wereld

תושב"כ: afk. תורה שבכתב [torá sje-bie-chtáw] de schriftelijke Thora

תשבע"פ: afk. תורה שבעל פה [torá sje-be-al pé] de mondelinge Thora

ת"ז: afk. תיקוני זוהר [tiekoenáj zóhar] Tiekoenej Zohar

ת"ח: afk. 1) תא חזי [to cháze] kom en zie!

ת"ח: afk. 2) תקוניים חדשים [tiekoeniem chadasjiem] nieuwe tiekoeniem

ת"ח: afk. 3) תלמיד חכם [talmied chachám] let. leerling van de Wijze, leerling van Thorageleerde

תחה"מ: afk. תחית המתים [tchieját ha-mejtiem] opleving uit de doden

תכ"ב: afk. aram. תלת כליין בתלת [tlat klielan be-tlát] drie samengevoegd bij drie

תכ"ד: afk. תוך כרי דבור [toch kedéj dieboer] terwijl men spreekt; temidden van het spreken

תכ"ה: afk. תורת כהנים [torát kohaniem] de leer van priesters (het onderdeel van de leer dat toegewijd is aan de tempeldienst en reinigingswetten van priesters)

ת"ל: afk. 1) תלמוד לומר [talmoed lomár] de leer zegt

ת"ל: afk. 2) תרי לישני [trej liesjnéj] שתי נוסחאות [sjtéj noesachót] twee varianten

ת"ל: afk. 3) תהלה לאל [thielá la-él] hulde aan El

ת"מ: afk. תפלת מנחה [tfielát miencha] middaggebed

תע"ס: afk. תלמוד עשר ספירות [tas] Talmoed Esser ha-Sfirót (De leer van Tien Sfirot van J. Ashlag)

ת"ע: afk. תפלת ערבית [tfielát arwiet] avondgebed

תרי"ג: afk. תרי"ג מצות (מספר) [miespár tar'jág mietswót] het getal van 613 mitswot

ת"ש: afk. 1) תפלת שחרית [tfielát sjachariet] ochtendgebed

ת"ש: afk. 2) תא שמע [to sjmá] kom en hoor!

תש"י: afk. תפילין של יד [[tefielien sjel jad] handtefielien

תש"ר: afk. תפילין של ראש [tefielien sjel rosj] hoofdtefielien

ת"ת: afk. תפארת [tieféret] sfira tieferet